

Я. Панченко, І. Махотіна, М. Дорохманов

***АДІНОЇ ТАЙ ПІСТРОЇ
ПРОМАНЕС***

Посібник пройшов експертизу якості відповідно до критеріїв оцінювання,
розроблених УІРО та Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ).

Може використовуватися у формальній і неформальній освіті.

Дніпро
«Середняк Т.К.»
2022

УДК 811.214.58

П 16

Я. Панченко, І. Махотіна, М. Дорохманов

П16 Адінóй тай пістрóй рроманéс — Дніпро: Середняк. Т. К., 2022, — 36 с.

ISBN 978-617-7822-60-7

Рецензенти: доктор філософських наук Віктор Васильович Шаповал (Росія), доктор філософських наук Маріанна Володимирівна Смірнова-Сеславінська (Росія).

Публікація¹ є посібником для розвитку навичок читання рідною мовою та розширення словникового запасу у дошкільнят та школярів першого-п'ятого класів — носіїв волозького (влахицького) діалекту ромської мови, які володіють рідною мовою на різних рівнях. Книга для читання може використовуватись як у формальній освіті, що включає етнокультурний компонент з опорою на рідну мову та культуру учнів, так і в групах додаткової та факультативної освіти, підходить для сімейного читання. Тексти книги, складені на основі кубанської та ставропольської говірок ромів-волохів, включають дві літературні казки з фольклорними сюжетами, добірку віршів-загадок, кросворд за змістом книги, посилання з QR-кодами на аудіофільми з казками. Усі тексти супроводжуються навчальними словниками. Довідковий апарат містить переклад усіх текстів.

ВЕЛИКА
ІДЕЯ

ROMANI
EARLY YEARS
NETWORK
UKRAINE

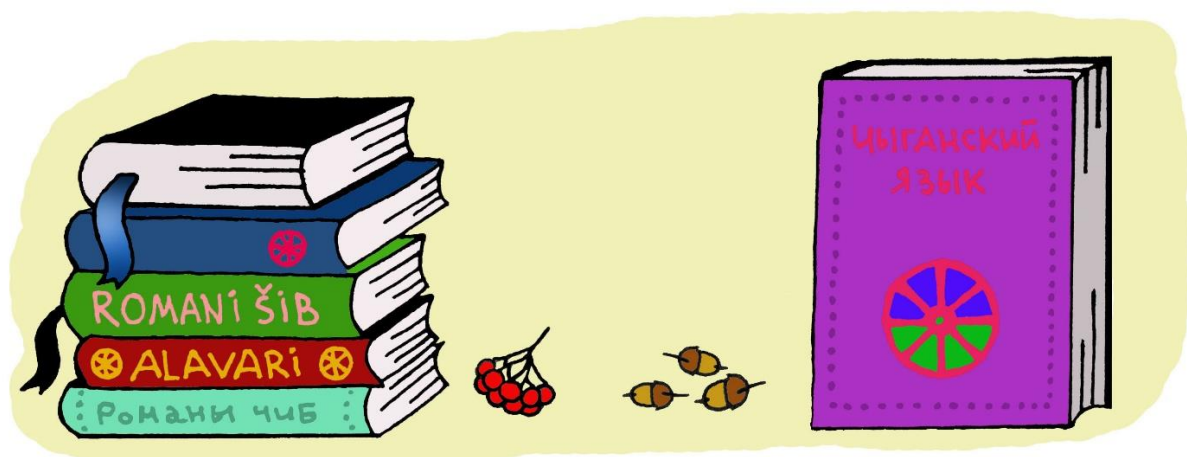
Мережа REYN-Ukraine — це експертне товариство, яке об'єдналося навколо інтересів ромської дитини для забезпечення її рівного доступу до можливостей розвитку та якісної освіти в українському суспільстві. Нашою метою є суспільство, у якому ромська дитина розвиватиметься в безпеці, відчуватиме турботу і матиме перспективи зайняти гідне місце в суспільстві, залишаючись собою.

© Текст Я. О. Панченка, М. Р. Дорохманова
© Редакція, складання, ілюстрації І. Ю. Махотіної

¹Видання друге, виправлене та доповнене. Перше видання здійснено у 2020 році за підтримки МФ «Відродження».

СО ІСІ АНДРÉ

1. ДОРÓВІ!.....	3
2. РРОМАНÓ АЛФАВÍТО.....	4
3. АКАНА́ ГАЛЯ́Р!.....	5
4. ПАРАМÍЦЕ.....	24
4.1. ШУРШÓЙ	24
4.2. НАЙТÍНДО ГРАСТОРРО́	27
5. КРОСВÓРДО	30
6. ГАРАДÉ АЛАВА́	31
7. САР ПГЕНÉЛПЕ ГАЖÍКАНÉС	31
7.1. ЗАГАДКИ.....	31
7.2. КАЗКИ	32

ДОРОВІ!

Те траїс, те лошас пестіре ереса! Файма када ті англуї кніжка² пе рромаї шиб. Початок широкого використання ромської мови в освіті учнів — етнічних ромів, сягає 1920–1930 років. У Москві, Свердловську, на Смоленщині, Північному Кавказі та ін. тоді розпочали роботу ромські школи та класи. Створення ромської кириличної писемності та літературної мови велося діалектом руських ромів. Видання на ромській мові, що з'явилися у більш пізній період, можна перерахувати на пальцях. З 1990-х років в Україні та низці інших країн Східної Європи відновилося видання художньої та навчальної літератури для ромомовних дітей, що пов'язано переважно з власною ініціативою ромських письменників та з проектами некомерційних організацій. Але обсяг цих публікацій порівняно з європейськими країнами вкрай обмежений. Серед авторів книг для дитячого читання відзначимо Лексу Мануша, Карліса Рудевича, Миху Казимиренка та Георгія Цветкова.

Наша книга є першою спробою видання текстів для дітей на діалекті ромів-волохів³. Цей діалект залишається мало описаним у лінгвістичній літературі, і донедавна художніх текстів на ньому не оприлюднювалось. Видання перш за все віддзеркалює кубанську говірку з невеликим привнесенням лексики, що краще збереглася у ставропольській говірці.

Оскільки волохи розселені на території України та Росії, друге доповнене видання виходить у двох варіантах: для дітей, які навчаються українською та російською мовами. У книзі, яку ви тримаєте в руках, ми використовуємо варіант ромського алфавіту на основі української кирилиці, яку вперше пристосовано до кодифікації даного діалекту. Щоб уникнути труднощів зі сприйняттям тексту, радимо уважно ознайомитися з поданим нижче коментарем.

Отже, у нашому алфавіті не використовується літера Щ, проте додалися деякі відсутні у східнослов'янських мовах придихові приголосні звуки, які позначаються літерами Кг, Пг, Тг. А літера Рр позначає довге [p], звук, що переважно зберігся у говірці найбільш консервативних родин.

Умовні позначення та скорочення:

мн. — множина

◇ — фразеологізм

Ферісár песті шиб, адінóй та пістрóй рроманés!

Ілона Махотіна

² Проект реалізований громадською організацією «Товариство циган Південного краю «Романо Тган» (м. Каховка, Херсонської обл., Україна) завдяки краудфандинговому збору на українській платформі «Велика Ідея».

³ Автори висловлюють глибоку вдячність за цінні поради вченим-ромознавцям Маріанні Смірновій-Сеславінській, Михайлові Ослопу та освітній експертці Світлані Тимченко за редакцію українського тексту. А також: @bloggipsy, @kristina_bastri_gold, @sare_roma, @arturo_antaniuko, @pro.romani.at, @anatoliy_koryako, @elena_it68, @kolya_fin_botzman за промоутинг краудфандингової ідеї і всім, хто доклав зусиль для цього перевидання.

РРОМАНÓ АЛФАВÍТО

ВЛАХÍЦКО

А

Б

В

Г

Г

А

Е

Є

Ж

З

И

І

Ї

Й

К

КГ

Л

М

Н

О

П

ПГ

Р

РР

Є

Т

ТГ

У

Ф

Х

Ш

Ч

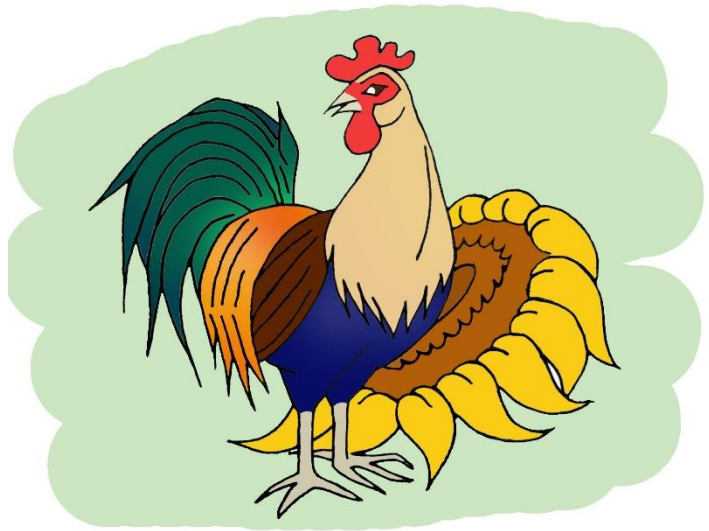
Ш

Ь

Ю

Я

АКАНА ГАЛЯР!

1. Саворрэн во жунгавэл,
Хоч і врямя на жанэл,
Тай ципій анда кирлэсте,
Сар пгенас амé пер лэсте?

Слова́ри

те жунгавэл — будити

і врямя — час

те ципій — кричати ◊ **те ципій анда кирлэсте** —
гучно кричати

2. Парнорре вой андьярела,
Пуйорренца дума дела,
Ле башне́стірі рромні́,
Масаї́, парні́ ...

Слова́рі

о пуйо — курча

масаї́ — м'яси́ста

3. Шаворра́ле, лен тумéнді са́ма,
Лéсте сі порі́, копі́те, ка́ма,
Зоралéс камéл те хал о кгас,
І рромá пгенéн пер лéсте ...

Словáрі

і са́ма — увага ◊ **те лел са́ма** — звертати увагу

і ка́ма — грива

о кгас — сіно

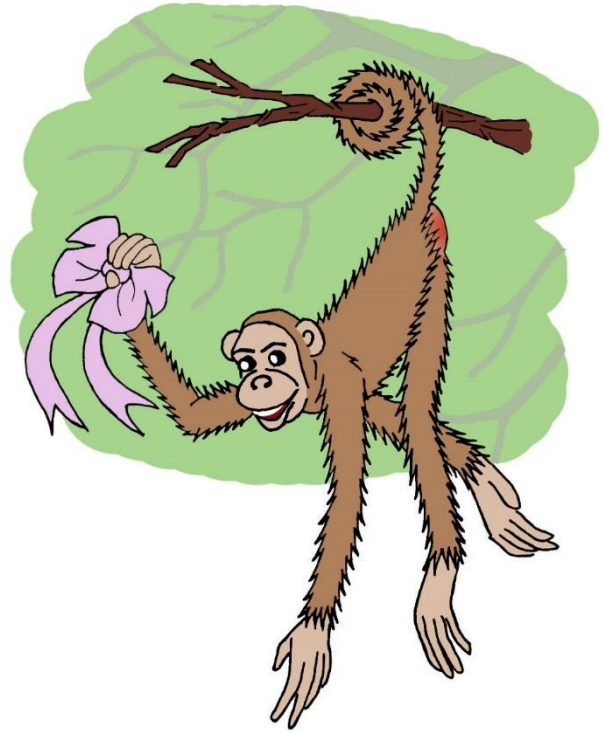

4. Со вуряла пашай бар?
Ген, калі сар ко янгар!
Де паі ла андай пляшка.
Чіріклі кой — ...

Словáрі

і бар — двір

і чіріклі — пташка

**5. Хукѐл їто вой пай вїтке,
Хал банáнуря пе квїтке.
Сар манúш жувѐл пе люма,
Акгарѐлпе вой ...**

Словáрі

їто — швидко, хутко

**6. Май-барó ла беруля́тар,
Ко вуря́ла лулудя́тар?
Дікг, бешля́ во по серта́рі,
Ай і дей ципі́й: «...!»**

Слова́рі

і берулі́ — бджола

і лулуді́ — квітка

о серта́рі — скриня

7. Бокгалі сі латі порр,
Замарел машеса корр.
Вся пашльола пе патіце
Тай мявчі́й амéнде ...

Словáрі

і порр — кишка

і корр — шия

те мявчі́й — нявчати

8. Ле мицѣн во на камѣлас,
Лен порятар данделѣлас,
Хал і кóкаля, марнó,
Акгарѣн лес ...

Словáри

те данделѣл — кусати

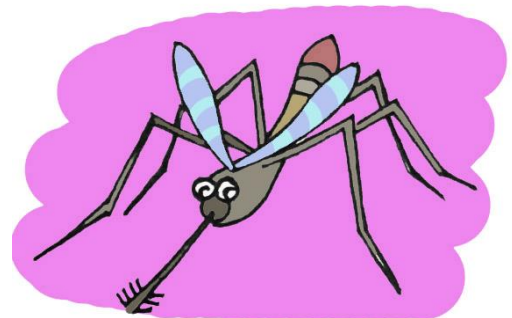
9. Захалі сі лэстірі закв́аска,
Пéла рат тірó дудќаса, п́аска.
Целавéл рятé када́ бідáрі,
Тай матьóл ратéстар о ...

Словáрі

і закв́аска — риси вдачі, поведінки

і д́удка — трубка **те пел рат дудќаса** — мучити,
нервувати

те целавéл — жалити

10. Машка́р чяря́ ползія ле перрэса,
Сані́ тай лунго, сар чюкні́,
Жанэс, савэ́ бушо́н ла алавэса?
Зелéно, фра́нто і ...

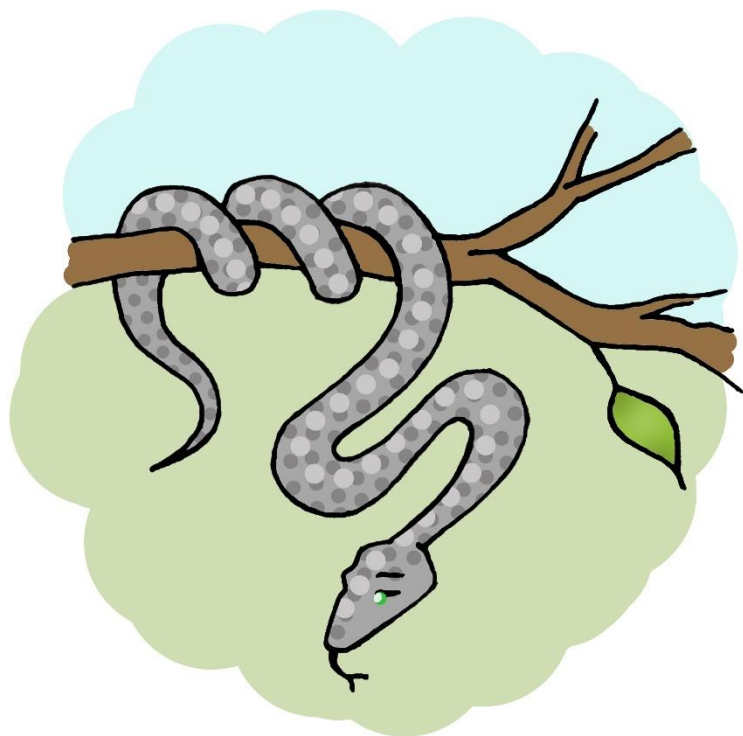
Слова́рі

і чяря́ — *мн.* трава

сані́ — тонка, струнка

те бушо́н — звати(ся)

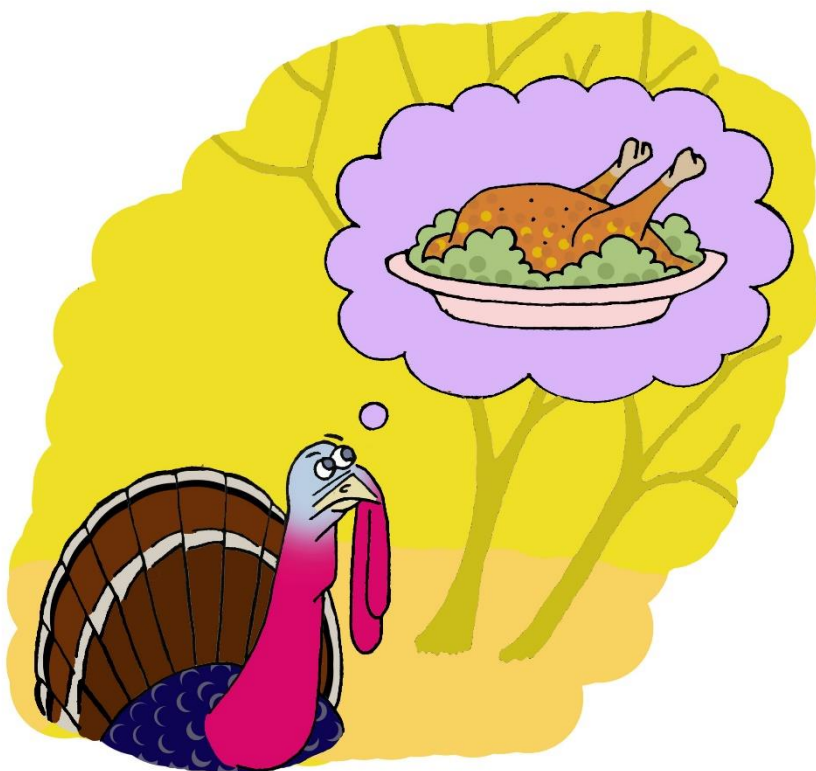
фра́нто — хитра

**11. А́ке авіля́ Кречіюно:
по скамі́нд — кутя́ тай ррой,
а́ндо цер о граст-скаку́но,
тай пекó пе яг ...**

Слова́рі

о Кречіюно — Різдво

12. **Зáмість накг — пер лáте рріто,
Тай порі упрé звáзглí,
Фéр-со хáла дав корріто
Мелалí, барí ...**

Словáрі

о рріто — п'ятак, рило свині

фéр-со — абищо, що завгодно

мелалí — брудна

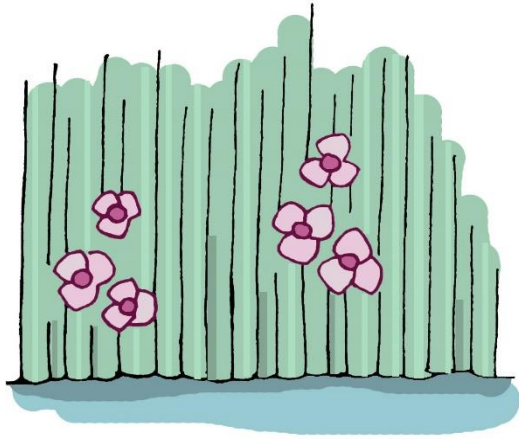
13. Де барé шингá шерéсте,
Тай і злаг по накг сі лéсте.
Хал чярjá, марéл і пгув,
Холярдó сі ко ...

Словáрі

о шинг — рiг

і злаг — сережка, кiльце

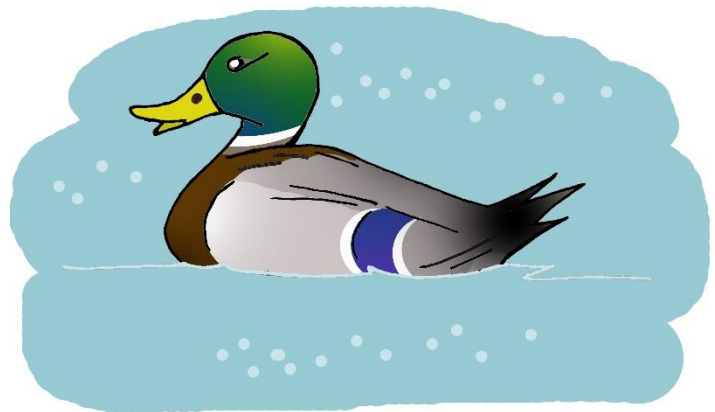
14. Рув — хула́й сі ла рувня́ко,
Ай кай ми́ца рром — мицо́й,
Тай гуру́в ла гурувня́ко,
Ай рраца́те рром — ...

Слова́рі

о рув — вовк

о мицо́й — кіт

і рра́ца — качка

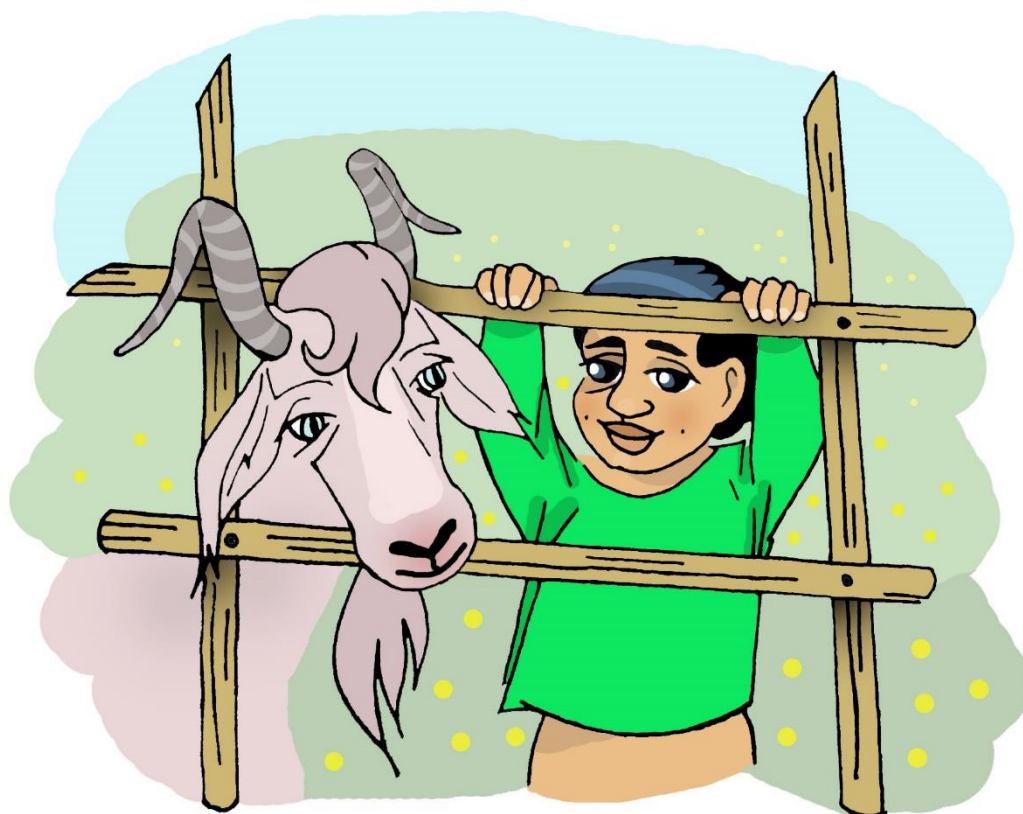

15. Лэсте б́арба сар пгурэ́сте,
Ай порóда сар бакрэ́сте,
О ала́в сі пурано́,
Акгарéлпе во ...

Словáрі

і б́арба — борода

о ала́в — ім'я, слово

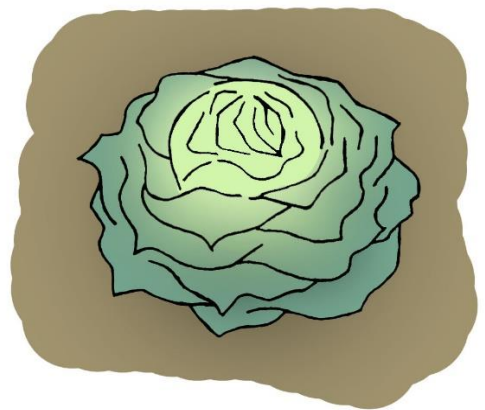

16. Сіно крѣцо зоралѣс,
Тай шингá барѣ сі лес,
Ле бузнѣстар май-барó,
І манúш пгенѣн ...

Словáрі

крѣцо — кучерявий

о шинг — рíг

17. Лес дєсє ту на дїкгєс,
Каналó та бїпоряко,
Бахт барї те астарєс,
Пгакалó о ...

Словáрі

дєсє — удень

каналó — вухатий

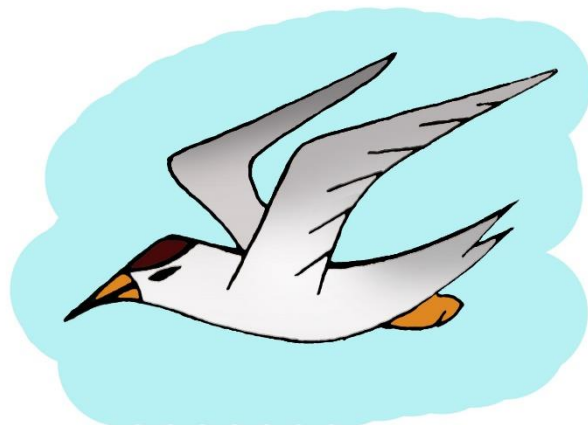
пгакалó — крилатий

18. **А́ндо цер да́рал мице́ндар,
Тай гара́дъол мануше́ндар,
Ле́ско пграл о лілія́ко
Ай во ко́рко ...**

Слова́рі

о лілія́ко — кажан

19. **А́ндо чéрі вой вуря́л шука́р**
Тай дила́бел пéсті а́нде бар,
Ле трайóстар бахталі́,
Ле пгакéнца ...

Словáрі

о чéрі — небо

о трайó — життя

і пгак — крило

ПАРАМІЦЕ

ШУРШОЇ

Сля екг рром, саво вся пёско **трайо** затерéлас ловé тай звáзделас пáла лéнде пéсті цер. Вся пёско затерíмос, вся со кай сля — шóлас áндо цер. Нí áке авіля о дес, кáла о цер сас **гáта**, зажеля о рром пéсті ерéса áндер лéсте те жувéн. Райканó барó цер, о рром пгутьóлас пéса. Та сас екг дош áндо кодá цер. Котé жувéлас фáрте **чівелó о шуршóй**. Рятя́нца на дéлас **пáчя**, нí рромéсті, нí лéсті ерéсті. Вся варí-сó перешóлас, пгагéлас. Рромéс цíрделас пáлай **муста́це** і бея́це ашилé те дарáн, тай о рром лéнца. На жанéнас ко рром со те терéл, сар те ізбавíйпе калé шуршоéстар. Ляв рром, желя́ áнде кганді́рі, мангля́ ле рашáс те свенцóй о цер. Авіля о рашáй, **адіносард́я** і молі́тва, свенцосард́я паéса церá. Áке авéл упáле рят, та о шуршóй саéкг на дел рромéсті пáчя, ля те марéл теля́ря, те розшóл **пага́ря**:

— Ах, те марéл тут свíнто трушу́л!

Схукéл о рром пав пáто, та камля́ те астарéл шуршоéс, ля́ те пра́стел пáла лéсте пав вся цер, ай о шуршóй гара́діло áнде **тíнде**, та **декíм** біла́йля.

По авéр дес ушіля́ рром **дензóр** та желя́ кай пгурі́ **врижимáрка**. І пгурі́ драбатярд́я лéсті і чяря́ та пгенд́я те розшóл каделá чяря́ пав цер. Терд́я во кадá, та вся евьá. Со каці́ на терéлас ко рром! Кай на пгірэлас, кас на анéлас — вся евьá.

Ровéл о рром, на жанéл со те терéл лéсті **абá**. Желя́ во кав пёско пграл, ровéлпе та пгенéл:

— Móре, со те терáв ме, захаля́ ман ко шуршóй, те марéл лес о Дел!

— Акгáр ле рашáс!

— Акгарáвас абá, нисó на дя кадá.

— Нí тоді́ акгáр врижимаркá!

— Сімас лате — вся євья!

— Жанес со, пгабар кода цер коле шуршоеса! Бо ме дикгав, пела тиро рат тай хала тьо оді ко шуршой!

— Та сар?! Ме вся жуимос потиндем пала када цер, кай саві копійка сля — теравас порядко андо цер, вся лове, всяв затеримос андер лесте.

— Ашун ман, бахт авела!

Кангля песті пгралес о рром, ля о гасо, обшутя леса о цер тай дя яг. Тердьол о рром, де-дурал дикгел по песко цер, сар во лелпе ягаса, ровел чьорро, замарел і ясвін анде ясвін. Ай тоді ашунел, сар варі-ко піджал палал, болделпе, ай коте о шуршой. Пашиля тай пгенел рромести:

— На ров, море, на ров, пграла! Када о цер, біда леса! Мек пгабол, абі амé те авас ектгане туса!

Словари

о трайо — життя

гата — готовий

чівелó — надокучливий, липкий

о шуршой — домовик

і пачя — спокій **те дел пачя** — залишити у спокої

і мустаце — *мн.* вуса

те адіносарел — читати

о пагарі — склянка

і тінде — *мн.* коридор

декім — немов, ніби

дензор — рано вранці, на світанку

і врижимарка — ворожка

абá — уже

НАЙТИНДО ГРАСТОРРО

Жувéлас екг рроманó ерї. Жувéнас кáдя пгарéс, со екг дес хáнас, ай дуй ашéнаспе бокгалé. На сля лéнде **кганч**, екг о цер савó перéластар дес-десéстар вся май-бúт та май-бúт. О хула́й ле церéско сля чьоррó та **скімпо**. Й áке екг дес бешéл ко рром пéстя рромн́яса тай шаворрénца пе пгув пáлай мéсяля та пгенéл:

— Ни áке, їто терáва барї дїла — здáса амарé шерандá порénца, дéла о Дел, затерáса ловоррé. Пе кола ловé тїнаса кїрпе, жáса по базáрї бїтїнаса лен. Ай тодї áндай **бажїн** тїнаса варї-савї машинїца, дáса лáтї порядко, фарбїсарáса, ме те мерáв, терáса вóрта райкайоррї те авéл. Ай тодї попéрдьола гажоррó тай мїшторрéс бїтїнаса ла. Май-тýнчї лáса кадав затерїмóс тай тїнаса їнкé екг вуралї хамарїцко, тїнаса сомнакоррó тай лáдаса те бїтїнас пай рром ко сомнáк. Ай палпалé **абá** авáса, тїнаса амéндї со май-барó цер, сомнакá, **гáлбя: дешéндїре, панжéндїре!**

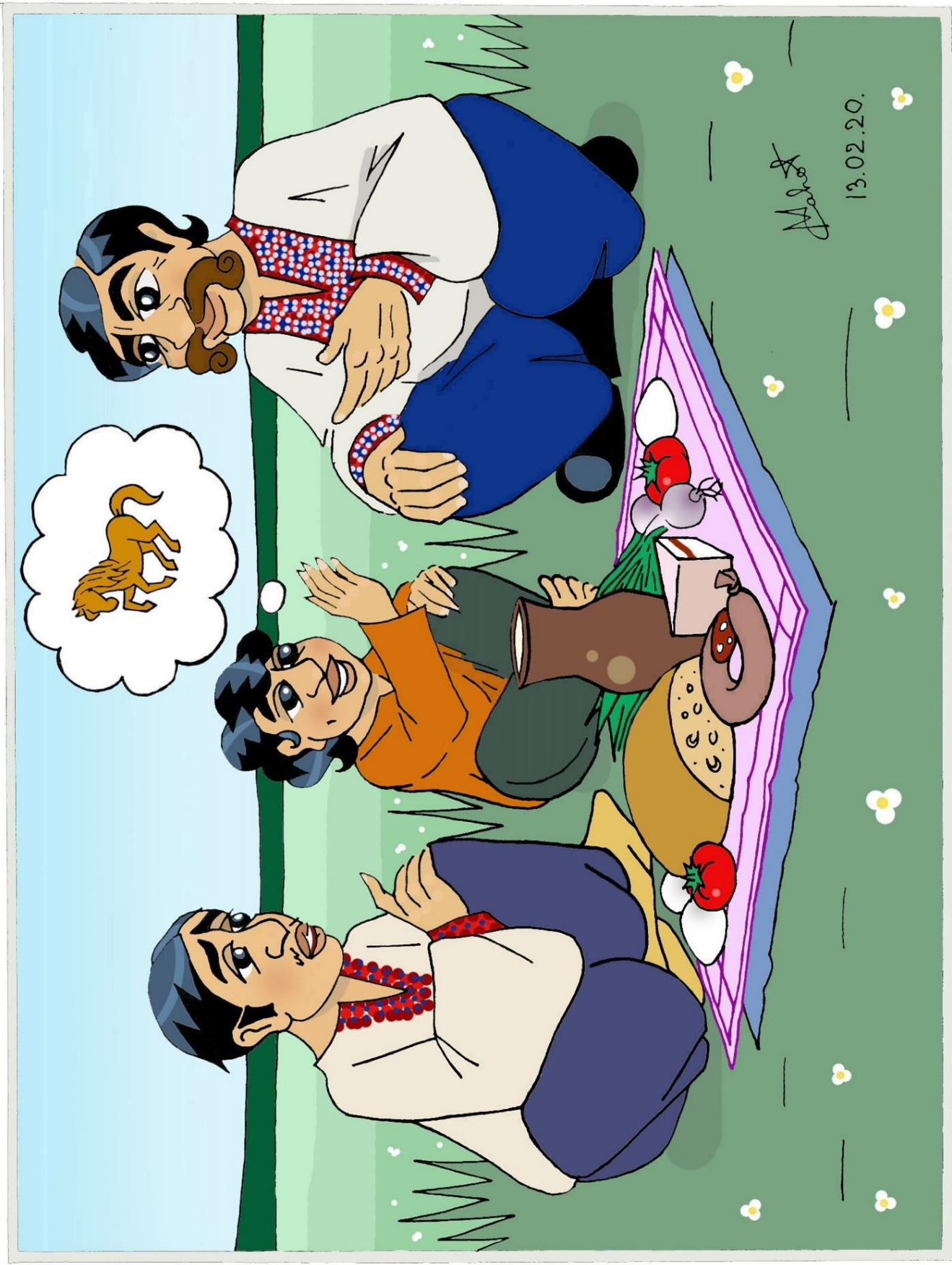
Май-цикнó шаворрó ле рромéско ашунéл пéстї дадéс, отпоррад́я о муй тай якгá і дел пес **гїндо**, сар када́ вся авéла, ай тодї лошáса пгенéл:

— Дáде-дáде! Ай сар амéнде ашéнапе їнкé ловé, амé тїнаса амéндї грасн́я! Ай кай кодá граснї авéла **грасторрó**, ме **дáва андрé** лес тай лáва те тра́дав пер лéсте!

Нї, о дад сар ашунд́я када́, тай лел і чюкнї та сар мукл́я ла пе шаворрéсте! О шаворрó схукéл дадéстар та пгенéл:

— Дáде-дáде! Ай со ме тердém, кай ту ман марéс, сар раклоррéс!?

— Мо, дїкг пер лéско накг! Кгуроррéстї думоррó пгагéса!

Alber

13.02.20.

Словáрі

кганч — нічого

скімпо — скупий, жадібний

і бажін — прибуток, заробіток

абá — уже

і гáлбі — старовинна золота монета

і дешéндірі — червонець (старовинна золота монета номіналом 10 одиниць)

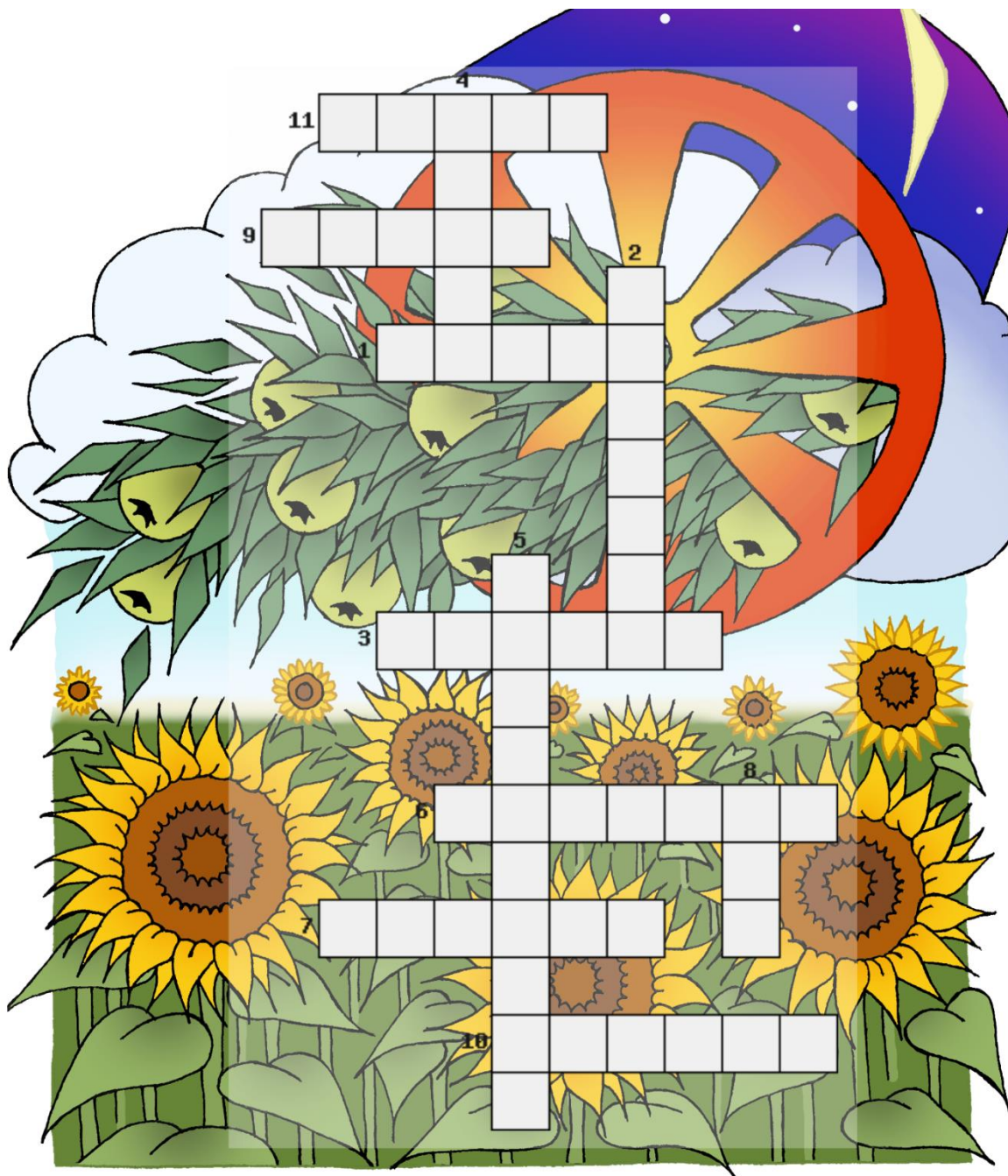
і панжéндірі — п'ятак (старовинна золота монета номіналом 5 одиниць)

о гіндо — думка, мрія **те дел пес гіндо** — уявляти

о кгуроррó — лоша

те дел андрé — запрягати

КРОСВÓРДО

1. Ко ползій ле перреса машкар чярэ? 2. Сар акгарэн ле пгралес кав шуїмако? 3. Ко жувелас андо цер кай тіндя о рром? 4. Со ісі по шеро кав гурув, бузно тай бакро? 5. Ко сля і пгурі, саві драбятрдя ваш о рром і чярэ? 6. Ко рятэ целавел ле манушен тай пел ленго рат? 7. Со хан риконэ? 8. Ко ла рувняко рром? 9. Со са мардя о рром ле шаворрес? 10. Со ісі пе талпе кав граст тай гурув? 11. Ко адіносарелас і молітва андо цер кав рром?

ГАРАДЭ АЛАВА

АКАНА ГАЛЯР

башно́ — півень; **кагні́** — курка; **грас** — кінь; **кікіра́шка** — ворона;
майму́на — мавпа; **бинда́рі** — джміль; **міца** — кішка; **ріконо́** — собака;
цинца́рі — комар; **сапні́** — змія; **курко́й** — індик; **балі́** — свиня; **гуру́в** — бик; **ррацо́й** — качур, селезень; **бузно́** — козел; **бакро́** — баран; **лілія́ко** — кажан; **шуїма́ко** — пацюк; **чіріклі́** — птах.

КРОСВО́РДО

1. сапні́ 2. лілія́ко 3. шуршо́й 4. шинга́ 5. врижимарка 6. цинца́рі 7. ко́каля 8. рув 9. чюкні́ 10. ко́піте 11. раша́й

САР ПГЕНЕ́ЛПЕ ГАЖІКАНЕС

ЗАГАДКИ

1. Усіх він будить,
Хоч і часу не знає.
І голосно кричить,
Як ми його називаємо?

2. Яйця вона несе,
Із курчатами розмовляє,
Дружина півня,
М'ясиста, біла ...

3. Дітки, зверніть увагу,
У нього є хвіст, копита, грива,
Дуже любить їсти сіно,
Роми називають його ...

4. Що летить біля двору?
Он, чорна, як те вугілля!
Дай їй води з пляшки.
Пташка ця ...

7. Голодна в неї кишка,
Набиває рибою шию,
Все лежить на ліжечку
І нявкає в нас ...

8. Котів він не любив,
Їх за хвосту кусав,
Їсть він кістки, хліб,
Звати його ...

9. Норовиста в нього вдача,
Він п'є твою кров трубкою, паско.
Жалить вночі цей бешкетник,
І п'яніє від крові ...

10. Між трав повзе на пузі,
Тонка і довга, як батіг.
Знаєш, яким іменем її звать?
Зелена, хитра ...

5. Швидко стрибає по деревах,
Банани їсть на квітах,
Як людина живе на світі,
Називається вона ...

6. Більший, ніж бджола,
Хто летить від квітки?
Дивись, сів він на скриню,
А мати кричить: «...!»

13. Дуже великі роги на голові,
І кільце в носі в нього,
Їсть траву, б'є землю
Злий цей ...

14. Вовк - чоловік вовчиці,
А у кішки чоловік - кіт,
Бик у корови,
А у качки чоловік ...

15. У нього борода, як у старого,
А порода, як у барана,
Ім'я його старовинне,
Називається він ...

16. Він кучерявий дуже,
І роги великі в нього,
Більше за цапа.
Люди говорять: ...

11. Ось прийшло Різдво,
На столі кутя та ложка,
У будинку кінь-скакун
І запечений на вогні ...

12. Замість носа в неї – рило,
І хвіст задертий вгору.
Що завгодно їсть з корита,
Брудна, велика ...

17. Його вдень ти не побачиш,
Вухатий та й безхвостий.
Велика вдача, якщо зловиш,
Крилатий ...

18. У будинку боїться кішок
І ховається від людей,
Його сестра кажан,
А вона сама ...

19. У небі вона летить красиво,
І співає у дворі,
Від життя щаслива,
З крилами ...

КАЗКИ

ДОМОВИК

Був один ром, який усе своє життя заробляв гроші та будував на них собі дім. Увесь свій заробіток, все, де що було, вкладав у будинок. Ну от настав день, коли будинок був готовий, зайшов ром зі своєю родиною у нього жити. Чудовий великий будинок, ром пишався собою. Але в цьому будинку була одна

вада. Там жив дуже неспокійний домовик. Вночі не давав спокою ні ромові, ні його родині. Увесь час щось перевертав, ламав. Рома тяг за вуса, діти почали боятися, і ром почав боятися разом із ними. Не знав той ром, що робити, як позбутися цього домовика. Пішов до церкви, попросив попа освятити хату. Прийшов піп, прочитав молитву, освятив водою кімнати. Ось приходить знову ніч, але домовик все одно не дає ромові спокою, почав бити тарілки, розкидати склянки:

— Ах, щоб тебе побив святий хрест!

Схоплюється ром з ліжка, і хотів спіймати домовика, почав ганятися за ним по всьому будинку, а домовик сховався у сіни, ніби розтанув. Наступного дня підвівся ром на світанку і пішов до старої ворожки. Стара заговорила йому трави і казала розсипати ці трави по хаті. Зробив він так, але все марно. Чого тільки не робив той ром! Куди не ходив, кого не приводив — марно. Плаче ром, не знає вже, що йому робити, пішов він до свого брата, плачеться і каже:

— Друже, що мені робити, набрид мені цей домовик, щоб побив його Господь!

— Поклич попа.

— Кликав вже, нічого не дало це.

— Ну, тоді поклич чаклунку!

— Був і в неї — усе марно!

— А знаєш, спали той будинок разом з тим домовиком! Тому що я бачу, вип'є твою кров і виїсть твою душу цей домовик!

— Так як?! Я все життя витратив на цей будинок, де якась копійка була — наводив лад у будинку, всі гроші, весь заробіток у ньому.

— Послухай мене, щастя буде.

Послухався свого брата ром, взяв гас, облив їм будинок і підпалив. Стоїть ром, здалеку дивиться на свій дім, як він горить, плаче нещасний, проливає сльозу за сльозою. А потім чує, як хтось підходить ззаду, повертається, а там домовик. Підійшов і каже ромові:

— Не плач, друже, не плач, брате! Це дім, лихо з ним! Хай горить, аби ми були разом із тобою!

НЕКУПЛЕНИЙ КОНИК

Жила одна ромська родина. Жила так бідно, що один день їли, а два залишалися голодними. Не було у них нічого, лише будинок, який завалювався з кожним днем все більше та більше. Хазяїн будинку був бідним і скупим. І ось одного дня сидить цей ром зі своєю дружиною та дітьми на землі за трапезою й каже:

— Ну ось, скоро зроблю велику справу — здамо наші подушки з пір'ям, дасть Бог, заробимо гроші. На ці гроші купимо речі, підемо на базар, попродаємо їх. А потім на заробіток купимо якусь машинку, приведемо її до ладу пофарбуємо, щоб я вмер, зробимо, щоб прямо царська була, а потім трапиться нам нером, і добре продамо її. Потім візьмемо цей заробіток і купимо ще одну добру машину, купимо золотця і поїдемо продавати по ромах це золото. А назад уже приїдемо, купимо собі найбільшу хату, золото, золоті монети: червонців, п'ятаків!

Молодший синок слухає свого батька, розкривши рота й очі, і уявляє, як це все буде, а потім з радістю каже:

— Тату-тату! А якщо у нас залишаться гроші, ми купимо кобилу! А в цієї кобили народиться лоша, і я запряжу його та кататимуся верхи на ньому!

Ну батько як почув це, та взяв батіг, та як хльоснув хлопця! Хлопчик відскочив від батька і каже:

— Тату-тату! А що я зробив, що ти мене б'єш, як нерідного?

— Ти подивися на нього, лошаті спинку зламаєш!

КРОСВОРД

Питання:

1. Хто повзає на животі серед трав? 2. Як звати брата миші? 3. Хто жив у будинку, який купив ром? 4. Що є на голові у бика, козла та барана? 5. Ким була бабця, яка заговорила трави для рома? 6. Хто вночі кусає людей і п'є їхню кров? 7. Що їдять собаки? 8. Хто чоловік вовчиці? 9. Чим ром вдарив хлопця? 10. Що є на ногах у коня та бика? 11. Хто читав молитву в будинку рома?

Відповіді:

1. змія 2. кажан 3. домовик 4. роги 5. ворожка 6. комар 7. кістки 8. вовк 9. батіг 10. копита 11. священник.

Автори:

Я. Панченко, І. Махотіна, М. Дорохманов

Назва:

***АДИНОЇ ТАЙ ПІСТРОЇ
ПРОМАНЕС***

Підписано до друку 24.01.2022. Формат 60 × 84 1/16. Папір офсетний

Ум. друк.. арк. 2,1 Уч.-вид. арк. 0,57. Зак. №451.

Тираж 110 экз.

Видавець «ФОП Середняк Т.К.», 49000, Дніпро, 18, а/с 1212

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої діяльності до Державного реєстру
видавців, виробників та розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 4379 від 02.08.2012.

Ідентифікатор видавця у системі ISBN 7822

тел. (066)-55-312-55, (056)-798-04-00

E-mail: 7984722@gmail.com

www.isbn.com.ua

Віддруковано на базі

поліграфічно-видавничого центру «Арбуз»

49000, Дніпро, Короленка 3/308

Тел. (066) -55-312-55 (056) -798-22-47

E-mail: arbuz.in.ua@gmail.com

www.arbuz.in.ua